

"אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות"

מסכת

בבא מציעא

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

נְכָסִים, יִחְזִיר, מִפְּנֵי שְׁאִין בֵּית דִּין
נִפְרָעִים מֵהוּ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים: בֵּין קֶדֶד וּבֵין קֶדֶד לֹא יִחְזִיר,
מִפְּנֵי שְׁבִית דִּין נִפְרָעִים מֵהוּ.

ז מִצָּא גָטִי נָשִׁים, וְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים,
דִּינִיתִקִּי, מִתְּנָה וְשׁוֹבְרִים, הָרִי זֶה לֹא
יִחְזִיר, שְׁאֵנִי אוֹמֵר: כְּתוּבִים הֵיוּ, וְנִמְלָד
שְׁלֹא לִתְנוּ.

ח מִצָּא אֲגָרוֹת שׁוֹם וְאֲגָרוֹת מְזוֹן,
שְׁטָרֵי חֲלִיצָה וַיִּמְאֹנִים, שְׁטָרֵי בְרוּרִים,
וְכָל מַעֲשֵׂה בֵית דִּין, הָרִי זֶה יִחְזִיר.
מִצָּא בַּחֲפִיסָה אוֹ בְּגִלְסָקוּמָא תִּכְרִיד
שְׁלִשְׁטָרוֹת, אוֹ אֲגָדָה שְׁלִשְׁטָרוֹת, הָרִי
זֶה יִחְזִיר. וְכַמּוֹהֵא הִיא אֲגָדָה שְׁלִשְׁטָרוֹת:
שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בְּזֶה. רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֶחָד לוֹוֶה מְשַׁלֵּשָׁה,
יִחְזִיר לְלוֹוֶה; שְׁלֹשָׁה לוֹוִין מִן הָאֶחָד,
יִחְזִיר לְמַלְוֶה. מִצָּא שְׁטָר בֵּין שְׁטוּרֵתִיו,
וְאֵין יָדוּעַ מִה טִיבוֹ, יֵהָא מִנָּח עַד שְׁבִיבָא
אַלְהִיו. אִם יֵשׁ עִמָּהוּ סַמְפוּנוֹת, יַעֲשֶׂה
מִה שְׁבִסְמִפּוֹנָן.

(בבא מציעא פרק שני)

א אֵלּוּ מִצִּיאוֹת שְׁלוֹ, וְאֵלּוּ חֵיב
לְהַכְרִיז: אֵלּוּ מִצִּיאוֹת שְׁלוֹ: מִצָּא פְרוֹת
מִפְּזָרִין, מַעוֹת מִפְּזָרוֹת, כְּרוֹת בְּרִשׁוֹת
הַרְבִּים, עֲגוּלֵי דְבִלָּה, כְּפָרוֹת שְׁלִנְחָתוֹם,
וּמִחְרוּזוֹת שְׁלִדְגִים, וְחִתְכוֹת שְׁלִבְשָׁר,
וְגַי צֶמֶר הַבָּאוֹת מִמְדִּינָתוֹ, וְאֲנִיצֵי
פִּשְׁתָּן, וּלְשׁוֹנוֹת שְׁלֶאֱרָגְמוֹ, הָרִי אֵלּוּ
שְׁלוֹ. (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.) רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: כָּל שֵׁשׁ בּוֹ שְׁנַיִם, חֵיב לְהַכְרִיז.
כִּיצַד? מִצָּא עֲגוּל וּבִתּוֹכוֹ חֶרֶס, כָּפֹר
וּבִתּוֹכוֹ מַעוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר
אוֹמֵר: כָּל כָּלִי אֲנִפּוּרָא, אֵינִי חֵיב
לְהַכְרִיז.

ב וְאֵלּוּ חֵיב לְהַכְרִיז: מִצָּא פְרוֹת בְּכָלִי,
אוֹ כָּלִי כְמוֹת שְׁהוּא, מַעוֹת בְּכִיס, אוֹ
כִיס כְמוֹת שְׁהוּא, צְבוּרֵי פְרוֹת, צְבוּרֵי
מַעוֹת, שְׁלֹשָׁה מְטַבְּעוֹת זֶה עַל גְּבִי זֶה,
כְּרוֹת בְּרִשׁוֹת הִיחִיד, וְכָפָרוֹת שְׁלִבְעַל

א שְׁנַיִם אוֹחְזִים בְּטִלְיָה, זֶה אוֹמֵר "אֲנִי
מִצִּיאָתִיךָ", וְזֶה אוֹמֵר "אֲנִי מִצִּיאָתִיךָ";
זֶה אוֹמֵר "כָּלָה שְׁלִי", וְזֶה אוֹמֵר "כָּלָה
שְׁלִי", זֶה יִשְׁבַּע שְׁאִין לוֹ בִּה פְחוֹת
מִחֲצִיָּה, וְזֶה יִשְׁבַּע שְׁאִין לוֹ בִּה פְחוֹת
מִחֲצִיָּה, וְיִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר "כָּלָה שְׁלִי",
וְזֶה אוֹמֵר "חֲצִיָּה שְׁלִי", הָאוֹמֵר "כָּלָה
שְׁלִי" יִשְׁבַּע שְׁאִין לוֹ בִּה פְחוֹת מִשְׁלֹשָׁה
חֲלָקִים, וְהָאוֹמֵר "חֲצִיָּה שְׁלִי" יִשְׁבַּע
שְׁאִין לוֹ בִּה פְחוֹת מִרְבִּיעַ, זֶה נוֹטֵל
שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים וְזֶה נוֹטֵל רִבְעִי.

ב הֵיוּ שְׁנַיִם רְכוּבִים עַל גְּבִי בְּהֵמָה, אוֹ
שֶׁהִיָּה אֶחָד רְכוּב וְאֶחָד מֵהֶלֶד, זֶה אוֹמֵר
"כָּלָה שְׁלִי", וְזֶה אוֹמֵר "כָּלָה שְׁלִי", זֶה
יִשְׁבַּע שְׁאִין לוֹ בִּה פְחוֹת מִחֲצִיָּה, וְזֶה
יִשְׁבַּע שְׁאִין לוֹ בִּה פְחוֹת מִחֲצִיָּה,
וְיִחְלְקוּ. בְּזֶמֶן שֶׁהוּא מוֹדִין, אוֹ שֵׁשׁ לָהֶן
עֲדִים, חוֹלְקִין שְׁלֹא בְּשִׁבּוּעָה.

ג הִיָּה רְכוּב עַל גְּבִי בְּהֵמָה, וְרָאָה אֶת
הַמִּצִּיאָה, וְאָמַר לְחִבְרוֹ: "תִּתֶּנָּה לִּי"
וְנִטְלָה וְאָמַר: "אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ", זָכָה
בָּהּ. אִם מִשְׁנֵתָנָה לוֹ, אָמַר: "אֲנִי זָכִיתִי
בָּהּ תִּחְלְקֶנָּה", לֹא אָמַר כָּלִים.

ד רָאָה אֶת הַמִּצִּיאָה וְנִפְל לוֹ עָלֶיהָ, וּבָא
אַחֵר וְהִחְזִיק בָּהּ, זֶה שֶׁהִחְזִיק בָּהּ זָכָה
בָּהּ. רָאָה אוֹתָן רָצִים אַחֵר הַמִּצִּיאָה,
אַחֵר צָבִי שְׁבוּר, אַחֵר גּוֹזְלוֹת שְׁלֹא
פָּרַח, וְאָמַר: "זָכַת לִי שְׁדִי", זָכַת לוֹ.
הִיָּה צָבִי רָץ כְּדָרְפוֹ, אוֹ שֶׁהָיוּ גּוֹזְלוֹת
מִפְּרִיחִים, וְאָמַר: "זָכַת לִי שְׁדִי", לֹא
אָמַר כָּלִים.

ה מִצִּיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטָנִים, עֲבָדוֹ
וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים, מִצִּיאַת אִשְׁתּוֹ, הָרִי
אֵלּוּ שְׁלוֹ. מִצִּיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוּלִּים,
וְעֲבָדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעֵבְרִים, מִצִּיאַת אִשְׁתּוֹ
שְׁגֵרְשָׁה, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִתַּן לָהּ
כְּתֻבָּתָהּ, הָרִי אֵלּוּ שְׁלֵהֶם.

ו מִצָּא שְׁטָרֵי חוּב, אִם יֵשׁ בָּהֶם אַחֲרִיּוֹת
נְכָסִים, לֹא יִחְזִיר. אֵין בָּהֶם אַחֲרִיּוֹת

רבי עקיבא אומר: לא ישתמש בהן. לפיכך, אם אבדו, אינו חייב באחריותן.

הבית, וגזי צמר הלקוחות מבית האמן, כדי יו וכו' שמו, חייב להכריז.

ח מצא ספרים, קורא בהן אחת לשלשים יום. ואם אינו יודע לקרות, גוללן. אבל לא ילמד בהן פתחלה, ולא יקרא אחר עמו. מצא כסות, מנערה אחת לשלשים יום, ושוטחה לצרכה, אבל לא לכבודו. כלי כסף וכלי נחשת, משתמש בהן לצרכו, אבל לא לשחקו. כלי זהב וכלי זכוכית, אל יגע בהן עד שצבא אליהו. מצא שק או קפה, אם אין דרכו לטול, הרי זה לא יטל.

ג מצא אחר הנפה או אחר הגדר גוללות מקשרים, או בשבילים שבשדות, הרי זה לא יגע בהן. מצא כלי באשפות, אם מכסה, לא יגע בו, ואם מגלה, נוטל ומכריז. מצא בגל או בכתל ישו, הרי אלו שלו. מצא בכתל חדש, מחציו ולחוץ, שלו, מחציו ולפנים, שלבעל הבית. אם היה משכירו לאחרים, אפלו מצא בתוך הבית, הרי אלו שלו.

ט אי זו היא אבדה? מצא חמור ופרה רועים בדרך, אין זו אבדה. חמור וכליו הפוכין, פרה רצה בין הכרמים, הרי זו אבדה. החזירה וברחה, החזירה וברחה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים, חייב [להחזירה], שנאמר: (דברים כב, א) "השב תשיבים". היה בטל מן הסלע, לא יאמר לו "תן לי סלע", אלא נותן לו שכרו כפועל. אם יש שם בית דין, נתנה עמו לפני בית דין; אם אין שם, לפני מי נתנה? שלו קודם.

ד מצא בחנות, הרי אלו שלו. בין תבה לחנוני, הרי הן שלחנוני. לפני השלחני, הרי אלו שלו. בין כסא לשלחני, הרי הן שלשלחני. לקח פרות מחברו, או ששלח לו חברו פרות, ומצא בתוך מעות, הרי אלו שלו. אם היו צרורים, נוטל ומכריז.

ה אף השמלה היתה בכלל כל אלו, ולמה יצאת? להקיש אליה: אלא מה השמלה מיוחדת, שיש בה סימניו ויש לה תובעין, ואף כל דבר שיש בו סימניו ויש לו תובעין, חייב להכריז.

י מצאה ברפת, אינו חייב בה, ברשות הרבים, חייב בה. היתה בין הקברות, אל יטמא לה. אם אמר לו אביו "הטמא!" או שאמר לו "אל תחזיר!" הרי זה לא ישמע לו. פרק וטעו, פרק וטעו, אפלו ארבעה וחמשה פעמים, חייב, שנאמר: (שמות כג, ח) "עזב תעזב". הלך וישב לו, אמר לו: "הואיל ועליך מצוה, אם רצית לפרק, פרק!" פטור, שנאמר "עמו". היה זקן או חולה, חייב. מצוה מן התורה לפרק, אבל לא לטעו. רבי שמעון אומר: אף לטעו. רבי יוסה הגלילי אומר: היה עליו תר ממשואו, אינו זקוק לו, שנאמר "תחת משאו", מסוי שהוא יכול לעמד בו.

ו עד אמת חייב להכריז? עד כדי שיודעו בו שכנים. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שלשה רגלים, ואחר הרגל האחרון שבעת ימים, כדי שילך לביתו שלשה, ויחזר שלשה, ויכריז יום אחד.

ז אמר את האבדה ולא אמר את סימניה, הרי זה לא יתן לו. הרמי, אף על פי שאמר את סימניה, הרי זה לא יתן לו, שנאמר: (דברים כב, ב) "עד דרש אחיד אתו", עד שתדרש את אחיד, אם רמי הוא, אם אינו רמי. ט כל דבר שהוא עושה ואוכל, יעשה ויאכל, ודבר שאינו עושה ואוכל, ימכר, שנאמר: (דברים כב, ב) "והשבתו לו", ראה היאך תשיבנו לו. מה יהא בדמים? רבי טרפון אומר: ישתמש בהן. לפיכך, אם אבדו, חייב באחריותן.

יא אבדתו ואבדת אביו, שלו קודמת. אבדתו ואבדת רבו, שלו קודמת. אבדת אביו ואבדת רבו, שלרבו קודמת.

ה וכן שני כלים, אחד יפה מנה, ואחד יפה אסף וזו. זה אומר "יפה שלי", וזה אומר "יפה שלי", נותן את הקטן לאחד מהן, ומתוך הגדול נותן דמי קטן לשני, והשאר יהי מנח עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסה: אם כן, מה הפסיד הרמזי? אלא הכל יהי מנח עד שיבא אליהו.

ו המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אוברדיו, לא יגע בהן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ימכר בפני בית דין, מפני השב אבדה לבגלים.

ז המפקיד פרות אצל חברו, הרי זה יוציא לו חסרונות: לחטים ולאריז, תשעת חצאי קבים לכור; לשעורים ולדחן, תשעת קבים לכור; לבגלים ולזרע פשתן, שלש סאים לכור; הכל לפי המדה, והכל לפי הזמן. אמר רבי יוחנן בן נורי: וכי מה אכפת להם? העבברים אוכלין בין מהרבה ובין מקמאה! אינו מוציא לו חסרונות, אלא לכור בלבד. רבי יהודה אומר: אם היתה מדה מרבה, אינו מוציא לו חסרונות, מפני שהן מותרות.

ח יוציא לו שתות לזין. רבי יהודה אומר: חמש. יוציא לו שלשת לגים שמן למאה: לוג ומחצה שמרים, לוג ומחצה בלע. אם היה שמן מזקק, אינו מוציא לו שמרים. קנקנים ישנות, אינו מוציא לו בלע. רבי יהודה אומר: המוכר שמן מזקק לחברו כל זמון השנה, הרי זה מקבל עליו לוג ומחצה שמרים למאה.)

ט המפקיד חבית אצל חברו, ולא יחדו לה הבגלים מקום, וטלטלה ונשברה, אם מתוך דו נשברה, לצרכו, חב, לצרכה, פטור. ואם משהניחה, בין לצרכו בין לצרכה, פטור. יחדו לה הבגלים מקום, וטלטלה ונשברה, בין מתוך דו ובין משהניחה, לצרכו, חב, ולצרכה, פטור.

משלאביו, שאביו הביאו לחיי העולם הזה, ורבו, שלמדו חכמה, הביאו לחיי העולם הבא. יד אם היה אביו שקול כנגד רבו, אבדת אביו קודמת. היה אביו או רבו נושאים משאוי, מניח את שלרבו, ואחר כך מניח את שלאביו. היו אביו ורבו בבית השבי, פודה את רבו, ואחר כך פודה את אביו. אבל אם היה אביו תלמיד חכמים, פודה את אביו ואחר כך פודה את רבו.

(בבא מציעא פרק שלישי)

א המפקיד אצל חברו בהמה או כלים, ונגנבו או שאבדו, שלם ולא רצה להשבע, שהרי אמרו "שומר חנם נשבע ויזא", נמצא הגנב, משלם תשלומי כפל, טבח ומכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי הוא משלם? למי שהפקדון אצלו. נשבע ולא רצה לשלם, נמצא הגנב, משלם תשלומי כפל. טבח ומכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי הוא משלם? לבצל הפקדון.

ב השוכר פרה מחברו והשאלה לאחר, ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל משלם לשוכר. אמר רבי יוסה: כיצד הלה עושה סחורה בפרתו שלה? אלא, תחזר הפרה לבגלים.

ג אמר לשנים: "נזלתי את אחד מכם מנה, ואיני יודע אי זה מכם", "אביו של אחד מכם הפקיד לי מנה, ואיני יודע אי זה הוא", נותן לזה מנה ולזה מנה, שהודה מפי עצמו.

ד שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה, וזה מאתים, זה אומר "שלי מאתים", וזה אומר "שלי מאתים", נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהי מנח עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסה: אם כן, מה הפסיד הרמזי? אלא, הכל יהא מנח עד שיבא אליהו.

ג ההוניה ארבע כסף מעשרים וארבע כסף לסלע, שתות למקח. עד אמתי מתר להחזיר? כדי שיראה לתגר או לקרובו. הורה רבי טרפון בלוד: ההוניה שמונת כסף לסלע, שליש למקח. ושמחו תגרי לוד. אמר להם: מתר להחזיר כל היום. אמרו: "יניח לנו רבי טרפון מקומנו." וחזרו לדברי חכמים.

ד אחד הלוקח ואחד המוכר, יש להם הוניה. פשם שהוניה להדיוט, כך הוניה לתגר. רבי יהודה אומר: אין לתגר הוניה. מי שהטל עליו, נדו לעליונה, שהוא אומר לו "תן לי את מעותי", או "תן לי מה שהוניתני."

ה וכמה תהא הסלע חסרה, ולא יהי בה הוניה? רבי מאיר אומר: ארבעה אסרות מאסר לדינר. רבי יהודה אומר: ארבעה פנדינות מפנדין לדינר. רבי שמעון אומר: שמונה פנדינות משני פנדינים לדינר.

ו עד אמתי מתר להחזיר? בכרמים, כדי שיראה לשלחני, ובכפרים, עד ערבי שבתות. אם היה מכירה, אפלו לאחר שנים עשר חדש, מקבלה ממנו, ואין לו עליו אלא תרעמת. ונותנה למעשר שני, ואין חושש, שאינה אלא נפש רעה.

ז ההוניה ארבע כסף, והטענה שתי כסף, וההודנה שוה פרוטה. חמש פרוטות הן: ההודנה שוה פרוטה, והאשה מתקדשת בשוה פרוטה, והנהנה בשוה פרוטה מן ההקדש, מעל, המוצא שוה פרוטה, חיב להכריז, והגוזל את חברו שוה פרוטה ונשבע לו, יוליקנו אחריו אפלו למדי.

ח חמשה חמשים הם: האוכל תרומה, ותרומת מעשר, ותרומת מעשר שלדמי, החלה, והבכורים, מוסיפים חמש. הפודה נטע רבעי ומעשר שני שלו, מוסיף חמש. הפודה הקדש, מוסיף חמש. והנהנה שוה פרוטה מן ההקדש,

י המפקיד מעות אצל חברו, צררן והפשילן לאחריו, מסרן לבנו ולבתו הקטנים, ונעל בפניהם שלא כראוי, חיב, שלא שמר כדרך השומרים. ואם שמר כדרך השומרים, פטור.

יא המפקיד מעות אצל השלחני, אם צוררים, אל ישתמש בהן, ואם מתרין, ישתמש בהן. אצל בעל הבית, בין כך ובין כך, לא ישתמש בהן. החנוני כבעל הבית. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כשלחני.

יב השולח יד בפקדון, בית שמי אומרים: ילקה בחסר וביתר. ובית הלל אומרים: כשעת הוצאה. ורבי עקיבה אומר: כשעת התביעה. החושב לשלוח יד בפקדון, בית שמי מחיבין, ובית הלל אומרים: אינו חיב אלא עד שעה שישלח יד. כיצד? הטה את החבית, ונטל ממנה רביעית, ונשברה, אינו משלם אלא רביעית; הגביהה, ונטל ממנה רביעית, ונשברה, משלם את הכל.

(בבא מציעא פרק רביעי)

א הכסף קונה את הזקב, והזקב אינו קונה את הכסף. הנחשת קונה את הכסף, והכסף אינו קונה את הנחשת. מעות הרעות קונות את היפות, והיפות אינן קונות את הרעות. אסימון קונה את המטבע, והמטבע אינו קונה את אסימון. המטלטלין קונים את המטבע, והמטבע אינו קונה את המטלטלים. זה הכלל: כל המטלטלין קונים זה את זה.

ב כיצד? משך ממנו פרות ולא נתן לו מעות, אינו יכול לחזר בו. נתן לו מעות ולא משך ממנו פרות, יכול לחזר בו. אבל אמרו: מי שפרע מאנשי דור המבול, עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו. רבי שמעון אומר: כל שהכסף בידו נדו לעליונה.

שְׁאִינוּ אֶלָּא כְּגוֹבֵב אֶת הָעֵין. אִין מְפָרְקִין, לֹא אֶת הָאָדָם, וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה, וְלֹא אֶת הַכֶּלִים.

(בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי)

א אִי זֶה הוּא נֶשֶׁךְ וְאִיזְהוּ תַּרְבִּית? אִי זֶה הוּא נֶשֶׁךְ? הַמֵּלֶכֶה סֹלֵעַ בְּחִמְשָׁה דִּינָרִין, סָאתִים חֲטִים בְּשִׁלוֹשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹשֵׁךְ. וְאִי זֶה הוּא תַּרְבִּית? הַמִּרְבָּה בִּפְרוֹת. כִּיצַד? לֶקַח מִמֶּנּוּ חֲטִים מִדִּינָר זָהָב הַכּוֹר, וְכֵן הִשְׁעָר, עָמְדוּ חֲטִים בְּשָׁלֹשִׁים דִּינָר, אָמַר לוֹ: "תֵּן לִי חֲטִי, שֶׁאֲנִי מוֹכְרָךְ וְלֹקַח אֲנִי לִי בִּהְיוֹתִי יוֹנִי." אָמַר לוֹ: "וְהָרִי חֲטִיךָ עֲשׂוּיֹת עָלֶיךָ בְּשָׁלֹשִׁים דִּינָר, וְהָרִי לָךְ אֶצְלִי בִּהְיוֹתִי יוֹנִי, וְיֵין אִין לוֹ.

ב הַמֵּלֶכֶה אֶת חֲבֵרוֹ, לֹא יְדוּר בְּחִצְרוֹ חֲנֹם, וְלֹא יִשְׁכַּר מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רַבִּית. מִרְבִּים עַל הַשְּׂכָר, וְאִין מִרְבִּין עַל הַמֶּכֶר. כִּיצַד? הַשְּׂכִיר לוֹ אֶת הַחֲצִיר, אָמַר לוֹ: "אִם מַעֲכָשׁוֹ אֶתָּה נוֹתֵן לִי, הָרִי הוּא לָךְ בְּעֶשֶׂר סָלְעִים לִשְׁנָה, וְאִם שֶׁלֹּחֶדֶשׁ בַּחֲדָשׁ, מִסָּלַע בַּחֲדָשׁ," מֵתָר. מִכָּר לוֹ אֶת הַשְּׂדֵה, וְאָמַר לוֹ: "אִם מַעֲכָשׁוֹ אֶתָּה נוֹתֵן לִי, הָרִי הִיא לָךְ בְּאַלְף זֵז, וְאִם לִגְרוֹ, בְּשָׁנִים עֶשֶׂר מָנָה," אָסוּר.

ג מִכָּר לוֹ אֶת הַשְּׂדֵה, וְנָתַן לוֹ מִקְצַת דָּמִים, אָמַר לוֹ: "אֲמַתִּי שֶׁתִּרְצָה, הִבֵּא מְעוֹת, וְטַל אֶת שְׁלָךְ," אָסוּר. הִלְוִהוּ עַל שְׂדֵהוּ, וְאָמַר לוֹ: "אִם אִין אֶתָּה נוֹתֵן לִי מִכֶּן וְעַד שְׁלוֹשׁ שָׁנִים, הָרִי הִיא שְׁלִי," הָרִי הִיא שְׁלֹ. כִּד הִיָּה בִּיתוֹס בְּוֹ זֵנוֹ עוֹשֶׂה עַל פִּי חֲכָמִים.

ד אִין מוֹשִׁיבִין חֲנֻנִי לְמַחְצִית שְׂכָר, לֹא יִתֵּן לוֹ מְעוֹת לֶקַח בִּהְיוֹת פְּרוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר; אֶלָּא אִם כֵּן יִתֵּן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוּעַל בִּטָּל. אִין מוֹשִׁיבִין תִּרְנַגְלִים לְמַחְצָה, וְאִין שְׁמִין עֲגָלִים וְסִיחִים לְמַחְצָה, אֶלָּא אִם כֵּן יִתֵּן לוֹ שְׂכָר עֲמָלוֹ וּמִזוֹנוֹ. אֶבֶל מִקְבָּלִים עֲגָלִים וְסִיחִים לְמַחְצָה,

מוֹסִיף חֲמֵשׁ. וְהוֹגֵזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹנֶה פְּרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ, מוֹסִיף חֲמֵשׁ.

ט וְאִלוֹ דְּבָרֵין שְׁאִין לָהֶם הוֹנִיָּה: הַעֲבָדִים וְהַשְּׂטֵרוֹת וְהַקְּרָקָעוֹת וְהַהֲקָדָשׁוֹת. אִין בִּהְיוֹת לֹא תִשְׁלֹמִי כָּפֶל, וְלֹא תִשְׁלֹמִי אַרְבַּעַה וְחִמְשָׁה. שׁוֹמֵר חֲנֹם אִינוּ נִשְׁבַּע, נוֹשֵׂא שְׂכָר אִינוּ מִשְׁלֵם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: קִדָּשִׁים שֶׁהוּא חֲזָב בְּאַחֲרֵייתָן יֵשׁ לָהֶן הוֹנִיָּה; וְשֶׁאִינוּ חֲזָב בְּאַחֲרֵייתָן אִין לָהֶן הוֹנִיָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף סֶפֶר תּוֹרָה, וּבִהֲמָה, וּמִגְרָלִית, אִין לָהֶם הוֹנִיָּה. אָמְרוּ [לוֹ]: לֹא אָמְרוּ אֶלָּא אֶת אֵלוֹ.

י פֶּשֶׁם שֶׁהוֹנִיָּה בְּמִקַּח וּבְמִמְכָּר, כִּד הוֹנִיָּה בְּדִבְרִים. לֹא יֹאמַר לוֹ "בְּכִמָּה חִפְץָּ זֶה?" וְהוּא אִינוּ רוֹצֶה לֶקַח. אִם הִיָּה בְּעַל תְּשׁוּבָה, לֹא יֹאמַר לוֹ: "זָכַר מָה הָיוּ מַעֲשֵׂיךָ הָרָאשׁוֹנִים?" וְאִם הִיָּה בֶן גֵּרִים, לֹא יֹאמַר לוֹ: "זָכַר מָה הָיוּ מַעֲשֵׂי אֲבוֹתֶיךָ?" שְׁנֵאֵמַר: (שְׁמוֹת כב, כ) "וְגַר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ, כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם."

יא אִין מַעֲרָבִין פְּרוֹת בִּפְרוֹת, אֶפְלוּ חֲדָשִׁים בְּחֲדָשִׁים, אִין צִרְךָ לִזְמַר חֲדָשִׁים בְּיָשָׁנִים. בְּאַמַּת, בֵּינֵין הִתִּירוּ לְעֶרֶב קֶשֶׁה בְּרוֹךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִשְׁבִּיחוֹ. אִין מַעֲרָבִין שְׁמִירֵי יוֹן בֵּינֵין, אֶבֶל נוֹתֵן לוֹ אֶת שְׁמִירָיו. מִי שֶׁנִּתְעַרַּב מִיֵּם בֵּינֵינוּ, לֹא יִמְכְּרֵנוּ בְּחִנּוּת, אֶלָּא אִם כֵּן הוֹדִיעַ, וְלֹא לַתֵּגָר, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא מוֹדִיעוֹ, שְׁאִינוּ אֶלָּא לְרֵמוֹת בּוֹ. מְקוֹם שֶׁנִּהְיָה לְהִטִּיל מִיֵּם, יִטִּיל.

יב הַתֵּגָר נוֹטֵל מִחֲמֵשׁ גִּרְנוֹת, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ מְגוּרָה אַחַת, מִחֲמֵשׁ גִּתּוֹת, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיתוֹס אֶחָד, וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יִחַלֵּק הַחֲנֻנִי קָלִיוֹת וְאֶגְזִים לְתִינוּקוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַגְּלָן לְבֵא אֶצְלוֹ. וְחֲכָמִים מַתִּירִין. לֹא יִפְחוֹת אֶת הַשְּׁעָר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: זָכוֹר לְטוֹב. לֹא יִבָּר אֶת הַגֵּרִיסִים. כִּדְבָרֵי אֲבָא שְׁאוּל. וְחֲכָמִים מַתִּירִין. מוֹדִים שֶׁלֹּא יִבָּר עַל פִּי מְגוּרָה,

י אומר אדם לחברו: "נפש עמי, ואנפש עמך", "עדר עמי, ואעדר עמך". אבל לא יאמר לו: "נפש עמי, ואעדר עמך", "עדר עמי, ואנפש עמך". כל ימי גריר אחד, כל ימי רביעה אחת, לא יאמר לו: "חרש עמי בגריר, ואני עמך ברביעה". יב רבן גמליאל אומר: יש רבית מקדמת, ויש רבית מאחרת, כיצד? נתן את עיניו ללות ממנו, הנה משלח לו, ואמר "בשביל שילוני", זו היא רבית מקדמת. לנה ממנו והחזיר לו את מעותיו, ונהיה משלח לו, ואמר "בשביל מעותיך", שהיו בטלות אצלי, זו היא רבית מאחרת. רבי שמעון אומר: יש רבית דברים: לא יאמר לו: "דע אם בא איש פלוני ממקום פלוני."

יא ואילו עוברים ב'לא תעשה': המלוה, והלוה, והערב, והעדים. ונחכמים אומרים: אף הסופר. עוברים על 'בל תתן לו' (ויקרא כה, לו) ועל 'בל תנחם מאתו' (ויקרא כה, לו) ועל "לא תהיה לו כנשה" (שמות כב, כד) ועל "לא תשימון עליו נשך" (שמות כב, כד) "ולפני עור לא תתן מכשל", ויראת מאלהיך אני יי" (ויקרא יט, יד)

(בבא מציעא פרק ששי)

א השוכר את האמנים, והטעו זה את זה, ואין לו זה על זה אלא תרעמות. שכר את החמר ואת הקדר, פרזו פרים חלילים לפלה או למת, פועלים להעלות פשתנו מן המשרה, וכל דבר שהוא אבד, וחזרו בהם, מקום שאין אדם שוכר עליהן או מטען.

ב השוכר את האמנים, וחזרו בהן, ידו לתחתונה. ואם בעל הבית חוזר בו, ידו לתחתונה. כל המשנה, ידו לתחתונה, וכל החוזר בו, ידו לתחתונה.

ג השוכר את החמור להוליכה בבהר, והוליכה בבקעה, בבקעה, והוליכה בבהר, אפלו זו עשרת מילים וזו עשרת מילים, ומתה, חיב. שכר את החמור

ומגדלים אותן עד שיהו משלשים. וחמור, עד שתהא טוענת.

ה שמין פרה וחמור, וכל דבר שדרךו לעשות ולאכל. מקום שנהגו לחלק את הולד מיד, חולקים, ומקום שנהגו לגדל, נגדילו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שמין עגל עם אמו, וסין עם אמו. ומפרזו על שדהו, ואינו חושש משם רבית.

ו אין מקבלין צאן ברזל מישראל, מפני שהיא רבית. אבל מקבלין צאן ברזל מן הגוים, ולוים מהן ומלוים אותן ברבית, וכן בגר תושב. מלוה הוא ישראל מעותיו שלנכרי מדעת הנכרי, אבל לא מדעת ישראל.

ז אין פוסקין על הפרות עד שיצא השער. הנה הוא תחלה לקוצרים, פוסק עמו על הגדיש, ועל העבט שלענבים, ועל המעטן שלזיתיו, ועל הבצים שלזיצר, ועל הסיד משוישקע כבשנו. ופוסק עמו על הגבל כל זמות השנה. רבי יוסה אומר: אין פוסק עמו על הגבל, עד שיהא לו זבל באשפות. ונחכמים מתירין. פוסק עמו כשער הגבוה. רבי יהודה אומר: אף על פי שלא פסק עמו, יכול הוא לומר לו: "תן לי כזה, או תן לי את מעותי."

ח מלוה אדם את אריסיו חטין בחטין, לזרע, אבל לא לאכל. שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסיו חטין ביקר והוזלו, או בזל והוקירו, ונוטל מהן כשער הגל. לא שהלקה בו, אלא שרצה להחמיר על עצמו.

ט לא יאמר אדם לחברו: "הלויני כור חטים, ואני נותן לך לגרן." אלא אומר לו: "הלויני עד שיבא בני", או "עד שאמצא מפתח." הלל אומר. וכן הנה הלל אומר: לא תלוה אשה כפר לחברתה, עד שתעשנו דמים, שמא יוקירו החטין, ונמצאו באות לידי רבית.

א השוֹכֵר את הפועלים, ואמר להן להשכים ולהעריב, מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב, אינו יכול לכופו. מקום שנהגו לזון, לזון, לספק מתיקה, לספק, הכל כמנהג המדינה. מעשה ברבי יוחנן בן מתיה, שאמר לבנו: "צא, ושכר לנו פועלים!" ופסק עמהם מזונות. וכשבא אצל אביו, אמר לו: "אפלו את עושה להם כסעודת שלמה בשעתו, לא נצאת ידי חובתך? עמהם, שהו בני אברהם, יצחק ויעקב. אלא, עד שלא יתחילו במלאכה, צא ואמר להם: על מנת שאין לכם אלא פת וקטנית בלבד." רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא היה צריך, הכל כמנהג המדינה.

ב אלו אוכלין מן התורה: העושה במחבר לקרקע, בשעת גמר מלאכה; ובתלוש מן הקרקע, עד שלא נגמרה מלאכתו, ובדבר שגדוליו מן הארץ. ואלו שאינן אוכלין: העושה במחבר לקרקע, בשעה שאינה גמר מלאכה; ובתלוש מן הקרקע, מאחר שנגמרה מלאכתו, ובדבר שאין גדוליו מן הארץ.

ג הנה עושה בידיו, אבל לא ברגליו, ברגליו, אבל לא בידיו, אפלו על כתפו, הרי זה אוכל. רבי יוסה ברבי יהודה אומר: עד שיעשה בידיו וברגליו.

ד הנה עושה בתאנים, לא יאכל בצנבים, בצנבים, לא יאכל בתאנים, אבל מונע הוא את עצמו, עד שמגיע למקום היפות, ואוכל. וכלם לא אמרו אלא בשעת גמר מלאכה, אבל מפני 'השב אבדה לפעלים', אמרו: הפועלים אוכלין בהליכתן מאמון לאמון, ובחזירתן מן הגת, וחמור, עד שתיאחז בורקתו.

ה אוכל פועל קשות, אפלו בדינר, וכותבת, אפלו בדינר. רבי אלעזר חסמה אומר: לא יאכל פועל יתר על שכרו, וחכמים מתירין, אבל מלמדים

והבריקה, או שנשאת כפאנגרנא, אומר לו "הרי שלך לפניך!" מתה או נשברה, חייב להעמיד לו חמור. השוכר את החמור להוליכה בבה, והוליכה בבקעה, אם החליקה, פטור ואם הוחממה, חייב. בבקעה, והוליכה בבה, אם החליקה, חייב, ואם הוחממה, פטור, ואם מחמת המעלה, חייב.

ד השוכר את הפרה לחרש בבה, וחרש בבקעה, ונשבר הקנקן, פטור. בבקעה, וחרש בבה, ונשבר הקנקן, חייב. לדוש בקטנית, ודש בתבואה, פטור. בתבואה, ודש בקטנית, חייב, שהקטנית מחלקת.

ה השוכר את החמור להביא חטים, והביא שעורים, תבואה, והביא תבן, חייב, שהנפח קשה כמשאוי: להביא לתד חטים, והביא לתד שעורים, פטור, ואם הוסיף על משואו, חייב. וכמה יוסיף על משואו ויהי חייב? סומכוס אומר משם רבי מאיר: סאה לגמל, ושלשת קבים לחמור.

ו כל האמנים שומרי שָׁכָר. וכלם שאמרו "הבא מעות וטל את שלך!" שומר חנם. "שמר לי ואשמך לך!" שומר שָׁכָר. "שמר לי!" ואמר לו "הנח לפני!" שומר חנם.

ז והמלוה על המשכון, שומר שָׁכָר. רבי יהודה אומר: הללוהו מעות, שומר חנם; הללוהו פרות, שומר שָׁכָר. אבא שאול אומר: מתר אדם להשכיר משכונו שלעני, להיות פוסק עליו והולך, מפני שהוא כמשיב אבדה.

ח המעביר חבית ממקום למקום ושברה, בין שומר חנם ובין שומר שָׁכָר, ישבע. אמר רבי אלעזר: זה וזה ישבע; ותמיה אני אם יכולים זה וזה להשבע.

(בבא מציעא פרק שביעי)

שָׁכַר וְהַשׂוֹכֵר לְהִיּוֹת פְּטוּרִין מִשְׁבוּעָה
וּמִלְשָׁלִים.

יא כָּל הַמִּתְנָה עַל הַכְּתוּב בַּתּוֹרָה, תִּנּוּ
בְּטֹל. וְכָל תְּנִי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מִתְחַלְתּוֹ,
תִּנּוּ בְּטֹל. וְכָל שֶׁאֵפְשָׁר לוֹ לִקְדָּמוֹ
בְּסוּפוֹ, וְהִתְנָה עָלָיו מִתְחַלְתּוֹ, תִּנּוּ
קָדָם.

(בבא מציעא פרק שמיני)

א הַשּׂוֹאֵל אֶת הַפָּרָה, וְשָׂאֵל בְּעֻלָּהָ
עִמָּה, שָׂאֵל אֶת הַפָּרָה, וְשָׁכַר בְּעֻלָּהָ
עִמָּה, שָׂאֵל אֶת הַבְּעֵלִים אוֹ שָׁכַר, וְאַחֵר
כִּדּוּ שָׂאֵל אֶת הַפָּרָה וּמִתָּהּ, פְּטוּר,
שֶׁנֶּאֱמַר: (שְׁמוֹת כב, יד) "אִם בְּעֻלּוֹ עִמּוֹ,
לֹא יִשְׁלַם". אֲבָל שָׂאֵל אֶת הַפָּרָה, וְאַחֵר
כִּדּוּ שָׂאֵל אֶת הַבְּעֵלִים, אוֹ שָׁכַר, וּמִתָּהּ,
חֵיב, שֶׁנֶּאֱמַר: (שְׁמוֹת כב, יג) "בְּעֻלּוֹ אִין
עִמּוֹ, שְׁלַם יִשְׁלַם".

ב הַשּׂוֹאֵל אֶת הַפָּרָה, שֶׁאֵלָה חֲצִי יוֹם
וְשָׁכַרָה חֲצִי יוֹם, שֶׁאֵלָה הַיּוֹם וְשָׁכַרָה
לְמָחָר, שָׂאֵל אַחַת וְשָׁכַר אַחַת, [וּמִתָּהּ],
הַמִּשְׁאֵל אוֹמֵר "שְׂאוּלָה מִתָּהּ", "בְּיוֹם
שֶׁהִיְתָה שְׂאוּלָה מִתָּהּ", "בְּשַׁעַה שֶׁהִיְתָה
שְׂאוּלָה מִתָּהּ", וְהֵלָה אוֹמֵר "אִינִי
יודע", חֵיב. הַשּׂוֹכֵר אוֹמֵר "שְׂכוּרָה
מִתָּהּ", "בְּיוֹם שֶׁהִיְתָה שְׂכוּרָה מִתָּהּ",
[בְּשַׁעַה שֶׁהִיְתָה שְׂכוּרָה מִתָּהּ], וְהֵלָה
אוֹמֵר "אִינִי יודע", פְּטוּר. זֶה אוֹמֵר
"שְׂאוּלָה", וְזֶה אוֹמֵר "שְׂכוּרָה", וְשָׁבַע
הַשּׂוֹכֵר שֶׁשְׂכוּרָה מִתָּהּ. זֶה אוֹמֵר "אִינִי
יודע", וְזֶה אוֹמֵר "אִינִי יודע", יִחַלְקוּ.

ג הַשּׂוֹאֵל אֶת הַפָּרָה, וְשָׁלַחָהּ לוֹ בִּיד
בְּנוֹ, בִּיד עַבְדּוֹ, בִּיד שְׁלוּחוֹ, אוֹ בִּיד בְּנוֹ,
בִּיד עַבְדּוֹ, בִּיד שְׁלוּחוֹ שְׁלֹשׁוֹאֵל, וּמִתָּהּ,
פְּטוּר. אָמַר לוֹ הַשּׂוֹאֵל: "שָׁלַחָהּ לִי בִּיד
בְּנִי, בִּיד עַבְדִּי, בִּיד שְׁלוּחִי" אוֹ "בִּיד
בְּנִי, בִּיד עַבְדִּי, בִּיד שְׁלוּחִי" אוֹ "בִּיד
בְּנִי, בִּיד עַבְדִּי, בִּיד שְׁלוּחִי" אוֹ "בִּיד
הַשּׂוֹאֵל "שְׁלַח" וְשָׁלַחָהּ לוֹ וּמִתָּהּ, חֵיב.
וְכֵן בְּשַׁעַה שֶׁהוּא מַחֲזִירָהּ.

אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יָהָא רַעְבָתוֹ, וְיָהָא
סוּתָם אֶת הַפֶּתַח לְפָנָיו.

ו קוֹצֵץ אָדָם עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, וְעַל יְדֵי בְנוֹ
וּבִתּוֹ הַגְּדוּלִים, וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְתּוֹ
הָעֲבָרִים, וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ
בָּהֶם דַּעַת. אֲבָל אֵינוֹ קוֹצֵץ לֹא עַל יְדֵי
בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקָּטָנִים, וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ
וְשִׁפְתּוֹ הַכְּנַעֲנִים, וְלֹא עַל יְדֵי בְהֶמְתּוֹ,
מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם דַּעַת.

ז הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים לַעֲשׂוֹת עֲמּוֹ
בְּנֹטָע רַבְעֵי שָׁלוֹ, הָרִי אֵלָיו לֹא יֵאָכֵל.
וְאִם לֹא הוֹדִיעָן, פּוֹדָה וּמֵאָכֵל.
נִתְפָּרְסוּ עֲגוּלָיו, נִתְפָּתְחוּ חֲבִיּוֹתָיו,
נִתְחַתְּכוּ דְלוּעֵיו, הָרִי אֵלָיו לֹא יֵאָכֵל.
וְאִם לֹא הוֹדִיעָן, מַעֲשֶׂר וּמֵאָכֵל.

ח שׂוֹמְרֵי פְּרוֹת אוֹכְלִין מִהֶלֶכֶת
הַמִּדְיָנָה, אֲבָל לֹא מִן הַתּוֹרָה. אַרְבָּעָה
שׂוֹמְרִים הֵן: שׂוֹמֵר חֲנָם, וְהַשּׂוֹאֵל, נוֹשֵׂא
שָׁכַר, וְהַשּׂוֹכֵר. שׂוֹמֵר חֲנָם נִשְׁבַּע עַל
הַכֹּל, וְהַשּׂוֹאֵל מִשְׁלָם אֶת הַכֹּל, נוֹשֵׂא
שָׁכַר וְהַשּׂוֹכֵר, נִשְׁבָּעִים עַל הַשָּׁכָר וְעַל
הַשְּׂבוּיָה וְעַל הַמִּתָּהּ, וּמִשְׁלָמִין אֶת
הָאֲבֵדָה וְאֶת הַגֵּנְבָה.

ט זָאֵב אֶחָד אֵינוֹ אָנָּס, שְׁנֵי זָאֵבִים,
אָנָּס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּשַׁעַת מִשְׁלַחַת
זָאֵבִים, אִף זָאֵב אֶחָד אָנָּס. יֵאָכֵל שְׁנֵי
כְּלָבִים אֵינָן אוֹנָסִין; יָדוּעַ הַבְּבִלִי אָמַר
מִשֵּׁם רַבִּי מֵאִיר: מֵרוּחַ אַחַת אֵינוֹ אָנָּס,
מִשְׁתֵּי רוּחוֹת אָנָּס. יֵב הַלֶּסְטִיס, הָרִי
זֶה אָנָּס. הָאָרִי וְהַדָּב וְהַנֶּמֶר וְהַפְּרָדֶּלֶס
וְהַנֶּחֱשׁ, הָרִי אֵלָיו אָנָּסִים. אֲמַתִּי? בְּזִמְנָן
שָׁבָאוּ מֵאֲלֵיהֶם, אֲבָל אִם הוֹלִיכִין
לְמָקוֹם גְּדוּדֵי חֵיהַ וְלֶסְטִיס, אֵין אֵלָיו
אָנָּסִים.

י מִתָּה כְּדִרְכָּהּ, הָרִי זֶה אָנָּס; סִפְפָה
וּמִתָּה, אֵינוֹ אָנָּס. עֲלֵתָה לְרֹאשִׁי
הַצּוֹקִים וְנִפְלָה, הָרִי זֶה אָנָּס; הָעֵלָה
לְרֹאשִׁי הַצּוֹקִים וְנִפְלָה אֵינוֹ אָנָּס. מִתָּהּ
שׂוֹמֵר חֲנָם לְהִיּוֹת פְּטוּר מִשְׁבוּעָה,
וְהַשּׂוֹאֵל לְהִיּוֹת פְּטוּר מִלְשָׁלִים, וְנוֹשֵׂא

ט המשפיר בית לחברו, ונפל, חזב להעמיד לו בית. היה קטן, לא יעשנו גדול; גדול, לא יעשנו קטן; אחד, לא יעשנו שנים; שנים, לא יעשנו אחד. לא יפחות מן החלונות ולא יוסיף עליהם, אלא מדעת שניהם.

(בבא מציעא פרק תשיעי)

א המקבל שדה מחברו, מקום שנהגו לקצר, יקצר; לעקר, יעקר; לחרש, יחרש; אחריו, יחרש; הפל כמנהג המדינה. כשם שחולקים בתבואה, כך חולקים בתבן ובקש. כשם שחולקים ביון, כך חולקין בזמורות ובקנים. ושניהם מספקים את הקנים.

ב המקבל שדה מחברו, והוא בית שלחים או בית האילן, יבש המעון, נקצץ האילן, אינו מנכה לו מחכורו. אם אמר לו: "השכר לי שדה בית שלחים זה", או "שדה בית האילן זה", יבש המעון, נקצץ האילן, מנכה לו מחכורו.

ג מי שזכה בה הניחה, שמין אותה כמה היא ראויה לעשות, ונותנין לו, שהוא אומר לו: "אם אוביר ולא אעביר, אשלים במיטבה".

ד המקבל שדה מחברו ולא רצה לנכש, אמר לו: "מה אכפת לך, הואיל ואני נותן לך חכורך?" אין שומעין לו, שהוא אומר לו: "למחר אתי יוצא ממנה, והיא מעלה לפני עשבים".

ה המקבל שדה מחברו ולא עשת, אם יש בה כדי להעמיד בה כרי, חזב לטפל בה. אמר רבי יהודה: מה קצבה כרי? אלא אם יש בה כדי נפלה.

ו המקבל שדה מחברו, ואכלה חגב, או נשדפה, אם מפת מדינה היא, מנכה לו מן חכורו. ואם אינה מפת מדינה, אינו מנכה לו מן חכורו. רבי יהודה אומר:

ד הממליך פרה בחמור, וילדה, וכן המוכר שפחתו, וילדה, זה אומר "עד שלא מכרתי", וזה אומר "משלקחתי", יחלקו. היו לו שני עבדים, אחד גדול ואחד קטן, וכן שתי שדות, אחת גדולה ואחת קטנה, הלוקח אומר "הגדול לקחתי", והלה אומר "איני יודע", זכה בגדול. והמוכר אומר "הקטן מכרתי", והלה אומר "איני יודע", אין לו אלא קטן. זה אומר "גדול", וזה אומר "קטן", ישבע המוכר שהקטן מכר. זה אומר "איני יודע", וזה אומר "איני יודע", יחלקו.

ה המוכר זיתיו לעצים, ועשו פחות מרביעית לסאה, הרי [אלו] שלבצל הזיתים. עשו רביעית לסאה, זה אומר "זיתי גדולי", וזה אומר "ארצי גדולה", יחלקו. שטן הנהר זיתיו ונתנו לתוך שדה חברו; זה אומר "זיתי גדולי", וזה אומר "ארצי גדולה", יחלקו.

ו המשפיר בית לחברו בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח. ובימות החמה, שלשים יום. ובכפרים, אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים, שנים עשר חדש. ובחניות, אחד כרכים ואחד עירות, שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: חנוות שלפחותמים ושלצבאים, שלוש שנים.

ז המשפיר בית לחברו: המשפיר חזב בדלת ובגג ובמנעול, ובכל דבר שהוא מעשה אמן. אבל דבר שאינו מעשה אמן, השוכר עושהו. הגבל, שלבצל הבית, ואין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד.

ח המשפיר בית לחברו לשנה, ונתעברה השנה, נתעברה לשוכר. השפיר לו לחדשים, ונתעברה השנה, נתעברה למשפיר. מעשה בצפורין באחד ששכר מרחץ מחברו, בשנים עשר דינר זהב לשנה, מדינר זהב לחדש, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני רבי יוסה, ואמרו: יחלקו את חדש העבור.

"ביומו תתן שקרו", ואין בו משם "לא תלין פעלת שקיר אתה עד בקר".)

אם קבלה ממנו במעות, בין כך ובין כך אינו מנכה לו מחכורו.

ז המקבל שדה מחברו בעשרת פורים חטים, לקת, נותן לו מתוכה. היו חטיה יפות, לא יאמר לו "הריני לוקח לך מן השוק", אלא נותן לו מתוכה.

ח המקבל שדה מחברו לזרעה שעורים, לא יזרעה חטים; חטין, יזרעה שעורים. רבן שמעון בן גמליאל אוסר. קטנית, לא יזרעה תבואה; תבואה, יזרעה קטנית. רבן שמעון בן גמליאל אוסר.

ט המקבל שדה מחברו לשנים מעוטות, לא יזרעה פשתן, ואין לו קורת שקמה. קבלה ממנו שבע שנים, זרעה שנה ראשונה פשתן, ויש לו קורת שקמה.

י המקבל שדה מחברו שבע שנים בשבע מאות דינר ואין השביעית מן המנין. שבוע אחד בשבע מאות דינר, השביעית מן המנין.

יא שקיר יום גובה כל הלילה, ושקיר לילה גובה כל היום, ושקיר שעות גובה כל הלילה וכל היום. שקיר שבת, שקיר חדש, שקיר שנה, שקיר שבוע, יצא ביום, גובה כל היום, יצא בלילה, גובה כל הלילה וכל היום.

(בבא מציעא פרק עשירי)

א הבית והעליה שלשנים שנפלו, שניהם חולקים בעצים ובאבנים ובבצפר. רואין אלו אבנים ראויות להשתבר. היה אחד מהן מכיר מקצת אבניו, נוטלן ועולות לו מן החשבון.

ב הבית והעליה שלשנים, נפחתה העליה, ואין בעל הבית רוצה לתקן, הרי בעל העליה יורד למשון, עד שיתקן לו את העליה. רבי יוסה אומר: התחתון נותן את התקרה, והעליון את המעזיבה.

ג הבית והעליה שלשנים שנפלו, אמר בעל העליה לבעל הבית לבנות, והוא אינו רוצה, הרי בעל העליה בונה את הבית ויושב בתוכו, עד שיתן לו את יצאותיו. רבי יהודה אומר: אף זה דר לתוך שלחברו צריך להעלות לו שקר. אלא בעל העליה בונה את הבית ואת

יב אחד שקר האדם ואחד שקר הבהמה, ואחד שקר הפלים, יש בו משם (דברים כד, טו) "ביומו תתן שקרו", ויש בו משם (ויקרא יט, יג) "לא תלין פעלת שקיר אתה עד בקר". אמת? בזמן שתבעו. לא תבעו, אינו עובר עליו. המחיה אצל החנני או אצל השלחני, אינו עובר עליו. השקיר נשבע בזמנו, ונוטל. עבר זמנו, אינו נשבע ונוטל. אם יש עדים שתבעו, הרי זה נשבע ונוטל. יד גר תושב, יש בו משם

העליה, ויִושֵׁב בְּבֵית עַד שְׁיִתֵּן לוֹ אֶת
לְצִאוֹתָיו.

ד וְכֹן בֵּית הַבַּד שֶׁהוּא בְּנוי בְּסֻלַּע, וְגַת
אֲחֵר עַל גִּבּוֹ, וְנִפְחַת, הָרִי בַעַל הַגֶּגֶה
יֵוֹרֵד וְזוֹרֵעַ לְמִטָּה, עַד שְׁיַעֲשֶׂה לְבֵית בַּד
כַּפִּים. הַכֶּתֶל וְהָאֵילָן שֶׁנִּפְּלוּ לְרִשּׁוֹת
הָרִבִּים וְהָזִיקוּ, פְּטוּרִין מִלְּשָׁלֵם. נִתְּנוּ לוֹ
זְמַן לְסַתֵּר אֶת הַכֶּתֶל וְלִקְוֹץ אֶת הָאֵילָן,
וְנִפְּלוּ בְּתוֹךְ זְמַן, פְּטוּר, לְאַחֵר זְמַן, חַיֵּב.

ה מִי שֶׁהָיָה כְּתָלוֹ סָמוּךְ לְגִנַּת חֲבֵירוֹ
וְנִפֵּל, אָמַר לוֹ "פָּנֵה אֶת אֲבָנֶיךָ!" אָמַר
לוֹ "הִגִּיעוּד!" אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. מִשְׁקָבֵל
עָלָיו, אָמַר: "הִילֵךְ אֶת רְצִיאוֹתֶיךָ, וְאַנִּי
נוֹטֵל אֶת שְׁלִי", אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. ו
הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּתֵבָן
וּבִקְשׁ, אָמַר לוֹ "תֵּן לִי שְׂכָרִי!" אָמַר לוֹ
"טַל מִמָּה שֶׁעָשִׂיתָ בְּשִׂכְרֶךָ!" אֵין
שׁוֹמְעִין לוֹ. מִשְׁקָבֵל עָלָיו, אָמַר לוֹ:
"הִילֵךְ אֶת שְׂכָרְךָ, וְאַנִּי נוֹטֵל אֶת שְׁלִי",
אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. ז הַמוֹצִיא מוֹצִיא, וְהַמְּזַבֵּל מְזַבֵּל.
הָרִבִּים, הַמּוֹצִיא מוֹצִיא, וְהַמְּזַבֵּל מְזַבֵּל.
אֵין שׁוֹרִין טִיט בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וְלֹא
לִזְבִּנִּים לְבָנִים. גּוֹבְלִין טִיט בְּרִשּׁוֹת
הָרִבִּים, אֲבָל לֹא לְבָנִים. הַבּוֹנֶה בְּרִשּׁוֹת
הָרִבִּים, הַמְּבִיא אֲבָנִים מִבֵּיא, וְהַבּוֹנֶה
בּוֹנֶה. וְאִם הָזִיק, מְשַׁלֵּם מֵה שֶׁהָזִיק.
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִף מִתְּקוֹן
הוּא אֶת מְלֹאכְתּוֹ לִפְנֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם.

ו שְׁתֵּי גִנוֹת זוֹ עַל גִּבִּי זוֹ, וְהִירָק בְּנֵתִים,
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁלַעְלִיּוֹן. וְרַבִּי יְהוֹדָה
אוֹמֵר: שְׁלַתְחַתּוֹן. אָמַר רַבִּי מֵאִיר:
וּמָה, אִם יִרְצֶה עָלִיוֹן לְטַל אֶת עֲפָרוֹ,
אֵין כָּאֵן יִרָק! אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה: וּמָה,
אִם יִרְצֶה הַתְּחַתּוֹן לְמֹלֶאכֶת גִּתּוֹ עֶפֶר,
אֵין כָּאֵן יִרָק! אָמַר רַבִּי מֵאִיר: וְכִי
מֵאַחֵר שֶׁשְּׁנִיָּהֶם יִכּוּלִּים לְמַחֹת זֶה עַל
זֶה, מִנֵּין יִרָק זֶה חַיָּא? רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר: כָּל שֶׁהָעָלִיוֹן יִכּוּל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ
וְלִטּוֹל, הָרִי הוּא שָׁלוֹ, וְהַשְּׂאֵר
שְׁלַתְחַתּוֹן.